

Sabinov

Spravodajca mesta

ročník XLIV | číslo 2 | február 2021 | ISSN 1338-9238

4 | **Pietny akt kladenia vencov**
Aj tohto roku sme si
pripomenuli sovietskych vojakov

8 | **Ten, ktorý preslávil Sabinov**
Nedožitá storočnica
Ladislava Grosmana

11 | **Necelebrita**
Boxerka a farmaceutka
Tímea Martínez Noriega

PRÍHOVOR

Vlasta Znancová, ved. oddelenia školstva MsÚ

Už je to takmer rok, čo nám do života vstúpil koronavírus a COVID 19. Pandémia. Žiadna pandémia nebola na svete už 100 rokov. Ovplynula všetky oblasti nášho života, aj medziľudské vzťahy.

Zatvorili sa obchody, reštaurácie, prevádzky, kultúrne zariadenia, školy, zakázali sa všetky hromadné podujatia a akcie. Školy prešli na dištančné vzdelávanie, čo bola novinka, ktorá znamenala zaťažkávacu skúšku nielen pre učiteľov, ale aj žiakov a hlavne rodičov. V lete sa zrušili prísne opatrenia a otvorili sa hranice, čo však znamenalo prudký nárast nových pozitívnych prípadov na ochorenie COVID 19.

Otvorenie škôl a školských zariadení v novom školskom roku od septembra 2020 nemalo dlhé trvanie a už v druhej polovici októbra 2020 minister školstva prerušil vyučovanie v školách a škol-

ských zariadeniach a školy opäť prešli na dištančné vzdelávanie. Netýkalo sa to žiakov 1. – 4. ročníka základných škôl, ktorí sa vzdelávali prezenčnou formou, t.j. v školách. V novembri 2020 rozhodnutím ministra školstva bolo obnovené

vyučovanie v základných školách v malých skupinách pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ak sa títo nemohli vzdelávať dištančne. Aj toto však bolo len dobrovoľné.

Čakali sme, že vianočné prázdniny pomôžu a 11. januára 2021 žiaci nastúpia do škôl. V súlade so stále sa meniacimi usmerneniami z ministerstva školstva sme sa pripravili na testovanie žiakov aj rodičov, ktoré malo byť 7. – 9. januára 2021 a malo znamenať vstupenku do otvorenej školy. Situácia sa však nevyvíjala priaznivo a 8. januára minister školstva vydal rozhodnutie o prerušení prevádzky v školách a školských zariadeniach okrem materských škôl a školských klubov detí, ale len pre tie deti a žiakov, ktorých rodičia pracujú v kritickej infraštruktúre alebo nemôžu vykonávať prácu z domu.

Pokračovanie na strane 2 »

Momentálna celospoločenská situácia nám kultúrne vyžitie nielen v našom meste vytlačila už dlhodobo do úzadia. To však nič nemení na veci, aby sme boli aktívni na poli rozvoja infraštruktúry budov a spravovaných úsekov, ktoré patria do správy Mestského kultúrneho strediska v Sabinove.

Aj napriek všetkým prijatým opatreniam, ktoré bojujú z ochorením COVID-19 aj dnes do vašej schránky zamieril Spravodajca mesta Sabinov vydávaný z našej dielne. Kultúra sa preniesla v poslednom období najmä do sveta online priestoru na internete či televízii.

Nechceme byť tak ani my pozadu a na našej stránke Život v Sabinove vám aspoň takto prinášame kultúrny obsah, ktorý nám dovoľí situácia produkovať. Ďakujeme, že nás sledujete...

www.facebook.com/zivotvsabinove
www.kulturnestredisko.sk

Pokračovanie z prvej strany »

Začiatok vyučovania sa opäť posunul, plán bol 25. január 2021. Opäť mali byť testovaní rodičia aj žiaci. Mesto ako zriaďovateľ škôl opäť zabezpečilo všetko k hladkému priebehu testovania. V spolupráci s poliklinikou a riaditeľmi škôl zabezpečilo odborné miesta, objednávkou antigénových testov, urobil sa prieskum medzi rodičmi kvôli zisteniu záujmu o testovanie.... Márne. Počet pozitívnych prípadov na COVID 19 stále pribúdala, lockdown bol opäť predĺžený, školy sa neotvorili...

Nielen učitelia, rodičia a žiaci majú už lockdownu dosť, ale celá spoločnosť. Mnohých znepokojuje a frustruje práve tá neistota, že nikto nevie, kedy to skončí... Prísne reštrikcie vnášajú do života aj vzťahov veľkú frustráciu. Nemožnosť spoločensky sa sťkať ovplyvňuje správanie sa ľudí, aj keď... Dajme si ruku na srdce: neprispievame k tejto zlej situácii mnohí? Niektorí ľudia sa tvária tak, akoby žiadna pandémia neexistovala a pokračujú vo svojom živote a správaní tak, ako

žili pred pandemiou. Možno nie sú chorí, možno len nemajú príznaky choroby, ale chorobu šíria nevedomky ďalej. A nadávajú, že ich opatrenia vlády obmedzujú a potláčajú ich ľudské práva. Ale myslíme aj na tých, ktorí sú chorí? Na tých, ktorí prišli o svojich blízkych v dôsledku pandémie? Na tých, ktorí sa z nemocníc už nevrátili domov a nemal kto stať pri nich, keď z tohto sveta odchádzali?

Otázok je veľa, ale určite musí každý začať od seba. Kým v minulosti sa žiaci tešili z každého voľného dňa, keď nemuseli ísť do školy, dnes väčšina z nich sa nevie dočkať, kedy sa brány škôl otvorí a začne sa normálne vyučovanie. S učiteľmi, so spolužiakmi, so všetkými radostami aj starosťami, ale NAŽIVO. Nie cez online výučbu, nie cez internet, WhatsApp, Facebook, nie cez techniku, ale NAŽIVO... Lebo človek je tvor spoločenský a potrebuje to. Ale platí aj to, že človek až keď niečo alebo niekoho stratí, príde na to, čo alebo kto mu veľmi chýba... A platí to aj o škole... «

Uznesenie Mestského zastupiteľstva č. 182 zo dňa 14. 1. 2021

... k Výstavbe centra integrovanej zdravotnej starostlivosti v meste Sabinov.

Mestské zastupiteľstvo prerokovalo predložený materiál a podľa § 11 ods. 4 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Schvaľuje:

1. zabezpečenie finančných prostriedkov na financovanie celkového spolufinancovania projektu pre Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti

ti Sabinov, n.o., najmenej vo výške 5% celkových oprávnených výdavkov projektu v sume 41 176,45 EUR z celkových oprávnených výdavkov v sume 823 529,00 EUR v súlade s podmienkami poskytnutia NFP z rozpočtu mesta;

2. zabezpečenie finančných prostriedkov na financovanie neoprávnených výdavkov projektu pre Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti Sabinov, n.o., v sume 305 766,40 EUR z rozpočtu mesta.

MESTO SABINOV, Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov

ZÁMER PRIAMEHO PRENÁJMU MAJETKU MESTA SABINOV

Mesto Sabinov v súlade s ustanovením § 9a ods. 9 v spojitosti s ustanovením § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejňuje zámer priameho prenájmu majetku mesta Sabinov:

- **predmet nájmu:** časť pozemku CKN č. 569/125, druh pozemku – zastavaná plocha a nádvorie, nachádzajúci sa v k. ú. Sabinov, evidovaný na liste vlastníctva č. 104 o celkovej výmere do 50 m² (ďalej aj ako „predmet nájmu“),

- **účel nájmu:** služby,

- **doba nájmu:** maximálne do 5 rokov od podpisu zmluvy,

- **min. cena nájmu:** v súlade s platným cenníkom na určenie výšky cien za do-

časné užívanie pozemkov v meste Sabinov: služby - 27 €/m²/rok.

Záujemca je povinný predložiť cenovú ponuku na predmet prenájmu v zalepenej obálke s vyznačením „**Priamy prenájom**“ - časť pozemku CKN č. 569/125 - **NEOTVÁRAŤ**“, na adresu mesta Sabinov **v termíne do 8. februára 2021 do 12.00 h.**

Bližšie informácie týkajúce sa predmetu prenájmu budú poskytnuté prostredníctvom MsÚ Sabinov – Oddelenie právne a správy majetku, u referenta janka.semanova@sabinov.sk.

Úplná verzia zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov je zverejnená na stránke mesta - <https://www.sabinov.sk/mesto-sabinov/62-transtaprentne-mesto/93-majetok-na-predaj-prenajom>, na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta Sabinov.

MESTO SABINOV

MESTSKÝ ÚRAD, NÁMESTIE SLOBODY 57,
083 01 SABINOV

Mesto Sabinov v súlade s ustanovením § 9a ods. 9 v spojitosti s ustanovením § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejňuje zámer priameho prenájmu majetku mesta Sabinov:

- **predmet nájmu:** nebytové priestory na III. poschodí prevádzkovej budovy so súpisným číslom 388 na pozemku CKN par. č. 2145/9 o celkovej výmere 111,80 m² na Ulici Hollého č. 35 v Sabinove,

- **účel nájmu:** obchodná činnosť, kancelárske priestory, služby, skladovacie účely,

- **doba nájmu:** maximálne do 5 rokov od podpisu zmluvy,

- **min. cena nájmu:** v súlade s platným cenníkom na určenie výšky cien za nájom nebytových priestorov v meste Sabinov:

- obchodná činnosť – 37,00 €/m²/rok,

- kancelárske priestory - 33,00 €/m²/rok,

- služby – 23,00 €/m²/rok,

- skladovacie účely – 15/m²/rok.

Záujemca je povinný predložiť cenovú ponuku na predmet prenájmu v zalepenej obálke s vyznačením „**Priamy prenájom – NP III. poschodie, Hollého č. 35 - NEOTVÁRAŤ**“, na adresu mesta Sabinov v termíne do **19.2.2021 do 13.00 h.**

Bližšie informácie týkajúce sa predmetu prenájmu budú poskytnuté prostredníctvom MsÚ Sabinov – Oddelenie právne a správy majetku, u referenta janka.semanova@sabinov.sk.

Úplná verzia zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov je zverejnená na stránke mesta - <https://www.sabinov.sk/mesto-sabinov/62-transtaprentne-mesto/93-majetok-na-predaj-prenajom>, na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta Sabinov.

SENIOR KLUB

Senior klub je z dôvodu obmedzenia pohybu na základe uznesenia vlády č. 30/2021 zo 17.1.2021 zatvorený do odvolania. O ďalšej činnosti klubu vás budeme priebežne informovať. Ďakujeme za pochopenie.

Bližšie informácie u p. Sedláčkovej, tel. 0908 977 760. «

MESTO SABINOV**Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov****ZÁMER PRIAMEHO PRENÁJMU MAJETKU
MESTA SABINOV**

Mesto Sabinov v súlade s ustanovením § 9a ods. 9 v spojitosti s ustanovením § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejňuje zámer priameho prenájmu majetku mesta Sabinov:

- **predmet nájmu:** juhovýchodná časť pozemku CKN č. 1342/1, druh pozemku – ostatná plocha, nachádzajúci sa v k. ú. Sabinov, evidovaný na liste vlastníctva č. 2214 o celkovej výmere do 50 m² (ďalej aj ako „predmet nájmu“),

- **účel nájmu:** služby,

- **dobu nájmu:** maximálne do 5 rokov od podpisu zmluvy,

- **min. cena nájmu:** v súlade s platným cenníkom na určenie výšky cien za dočasné užívanie pozemkov v meste Sabinov: služby - 27 €/m²/rok.

Záujemca je povinný predložiť cenovú ponuku na predmet prenájmu v zalepenej obálke s vyznačením „**Priamy prenájom- časť pozemku CKN č. 1342/1 - NEOTVÁRAŤ**“, na adresu mesta Sabinov v termíne do 8. februára 2021 do 12.00 h.

Bližšie informácie týkajúce sa predmetu prenájmu budú poskytnuté prostredníctvom MsÚ Sabinov – Oddelenie právne a správy majetku, u referenta janka.semanova@sabinov.sk.

Úplná verzia zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov je zverejnená na stránke mesta - <https://www.sabinov.sk/mesto-sabinov/62-transtaprentne-mesto/93-majetok-na-predaj-prenajom>, na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta Sabinov.

MESTO SABINOV**Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov****ZÁMER PRIAMEHO PRENÁJMU MAJETKU
MESTA SABINOV**

Mesto Sabinov v súlade s ustanovením § 9a ods. 9 v spojitosti s ustanovením § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejňuje zámer priameho prenájmu majetku mesta Sabinov:

- **predmet nájmu:** časť pozemku CKN č. 1414/1, druh pozemku – zastavaná plocha a nádvorie, nachádzajúci sa v k. ú. Sabinov, evidovaný na liste vlastníctva č. 2214 o celkovej výmere do 50 m² (ďalej aj ako „predmet nájmu“),

- **účel nájmu:** služby,

- **dobu nájmu:** maximálne do 5 rokov od podpisu zmluvy,

- **min. cena nájmu:** v súlade s platným cenníkom na určenie výšky cien za dočasné užívanie pozemkov v meste Sabinov: služby - 27 €/m²/rok.

Záujemca je povinný predložiť cenovú ponuku na predmet prenájmu v zalepenej obálke s vyznačením „**Priamy prenájom- časť pozemku CKN č. 1414/1 - NEOTVÁRAŤ**“, na adresu mesta Sabinov v termíne do 8. februára 2021 do 12.00 h.

Bližšie informácie týkajúce sa predmetu prenájmu budú poskytnuté prostredníctvom MsÚ Sabinov – Oddelenie právne a správy majetku, u referenta janka.semanova@sabinov.sk.

Úplná verzia zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov je zverejnená na stránke mesta - <https://www.sabinov.sk/mesto-sabinov/62-transtaprentne-mesto/93-majetok-na-predaj-prenajom>, na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta Sabinov.

MESTO SABINOV**Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov****ZÁMER PRIAMEHO PRENÁJMU MAJETKU MESTA SABINOV**

Mesto Sabinov v súlade s ustanovením § 9a ods. 9 v spojitosti s ustanovením § 9a ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejňuje zámer priameho prenájmu majetku mesta Sabinov:

- **predmet nájmu:** časť nebytových priestorov - stavba radových garáží so súpisným číslom 1685, stojacich na pozemku CKN parcelné číslo 2145/3 o celkovej výmere 610 m² na Ulici Hollého č. 35 v Sabinove, a to konkrétne tri garáže:

garáž č. 13 o celkovej výmere 33,54 m²,

garáž č. 14 o celkovej výmere 34,40 m²,

garáž č. 15 o celkovej výmere 33,40 m²,

- **účel nájmu:** obchodná činnosť, služby, garážovanie vozidiel, skladovacie účely,

- **dobu nájmu:** maximálne do 5 rokov od podpisu zmluvy,

- **min. cena nájmu:** v súlade s platným cenníkom na určenie výšky cien za nájom nebytových priestorov v meste Sabinov:

obchodná činnosť	37 €/m ² /rok,
služby	23 €/m ² /rok,
garážovanie vozidiel	20 €/m ² /rok,
skladovacie účely	15 €/m ² /rok.

Záujemca je povinný predložiť cenovú ponuku na predmet prenájmu v zalepenej obálke s vyznačením „**Priamy prenájom - NP - garáže Ulica Hollého č. 35 – „NEOTVÁRAŤ**“, na adresu mesta Sabinov v termíne do 19. 2. 2021 do 13.00 h.

Bližšie informácie týkajúce sa predmetu prenájmu budú poskytnuté prostredníctvom MsÚ Sabinov – Oddelenie právne a správy majetku, u referenta janka.semanova@sabinov.sk.

Úplná verzia zámeru priameho prenájmu majetku mesta Sabinov je zverejnená na stránke mesta - <https://www.sabinov.sk/mesto-sabinov/62-transtaprentne-mesto/93-majetok-na-predaj-prenajom>, na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta Sabinov.

Pietny akt kladenia vencov

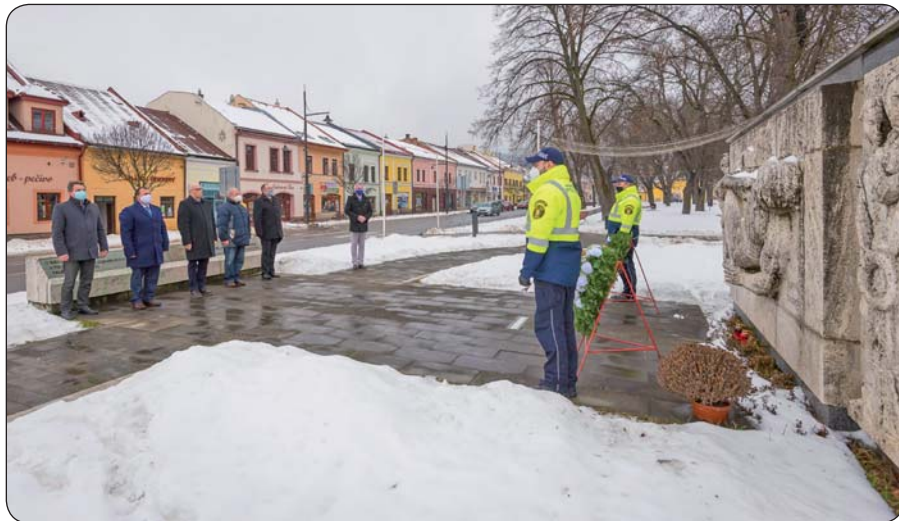
MsÚ, foto: G. Pavlík

75 - krát si občania nášho mesta pripomínali vstup vojsk Červenej armády do Sabinova s následným vyhnaním nacistických vojsk z jeho územia. No ani raz to nebolo v takej komornej atmosfére ako dnes. Žiaľ, dôvody sú známe...

Dňa 21. januára 2021 sa o 11.45 h zišli účastníci tohtoročného pietneho aktu kladenia vencov pred budovou mestského úradu. Mesto Sabinov zastupoval primátor mesta Michal Repaský a Okresný úrad v Sabinove reprezentoval jeho prednosta Jaroslav Markuš. Sprievod troch členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov doplnil riaditeľ Mestského kultúrneho strediska v Sabinove Jozef Váhovský. Smútočný pochod bez prítomnosti dychovej hudby odznel ako pripomienka na padlých v druhej svetovej vojne. Zároveň jeho tóny podčiarkli jedinečnosť a pietu tohto dejiného momentu, ktorý v histórii nášho mesta patrí medzi kľúčové. Vence tento-

krát nepriniesli príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ale príslušníci mestskej polície. Po slávnostnom položení vencov k pomníku a krátkom zamyslení odznela štátna hymna Slovenskej republiky. Tento deň bol pripomienkou ukončenia bojov najhoršej vojny v našom meste. V iných kútoch Slovenska sa ešte bojovalo. V myšliach prítomných

však rezonoval ten fakt, že sme si síce pripomenuli ukončenie bojov na fronte, no čoskoro tomu bude rok, čo bojujeme s neviditeľným vírusom. Čo prinesie budúcnosť, to netušíme. No veríme, že o rok budeme svedkami pietneho aktu tak, ako sme naň boli zvyknutí. Nádej je v aktuálnej situácii veľkou posilou do budúcnosti...»

Mesto Sabinov = SMART CITY

Možno sa niektorí pri čítaní titulky pousmejete, ale je tomu tak. Hoci doteraz to možno nebolo až tak viditeľné. Mesto Sabinov je už niekoľko rokov členom Slovak Smart City Cluster. Cieľom tohto združenia je integrovať kapacity celého spektra dotknutých inštitúcií, samosprávnych orgánov a podnikateľských subjektov v prospech rozvoja a implementácie konceptu rozumných miest a mestských regiónov na Slovensku. Pojem "smart" je veľmi často spájaný iba s technologickými aspektmi, zdôrazňuje skutočnosť, že technológie predstavujú iba časť kvality „smart“.

MsÚ, foto: L. Bernát

Jedným z prvkov **smart** v meste je aj **modernizované verejné osvetlenie**, s ktorého realizáciou sa začalo v roku 2018. Osvetlenie je centrálné riadené na úrovni rozvádzačov, ktoré umožňujú vzdialene kontrolovať spotrebu a zapínať/vypínať jednotlivé vetvy verejného osvetlenia. Mesto pracuje aj na príprave nových technologických inovácií, ktoré môžu byť účelne a efektívne využívané v prospech ľudí.

Posledný projekt mal byť pôvodne predvianočným prevzatením, preto sa k nemu nerobila nejaká medializácia. Žiaľ, covidové opatrenia nám zrušili naše plány s mediálnym otvorením ešte pred

vianočnými sviatkami. Nič to nemení na tom, že mesto Sabinov má pre svojich obyvateľov a návštevníkov mesta novinku v podobe „Pilotnej prevádzky inteligentného osvetlenia s nabíjaním elektromobilov a envirosenzormi v Sabinove“.

Najzaujímavejšie je, že táto paráda bude stáť mesto Sabinov iba symbolické 1 euro a to vďaka spolupráci so spoločnosťou SEAK s.r.o., ktorá tento projekt realizovala. SEAK je slovenský výrobca systému inteligentného osvetlenia a ďalších technológií pre smart cities. Za nadviazanie spolupráce možno vďaka dobrým osobným vzťahom medzi primátorom mesta Michalom Repaským a predsedom predstavenstva a výkonným riaditeľom spoločnosti O.S. V.O. comp, a.s. Petrom Bindasom. Ten sprostredkoval stretnutie s Heliodorom Mackom zo spoločnosti SEAK s.r.o., ktorý v jarných mesiacoch prišiel projekt osobne predstaviť. Projekt bol pôvodne určený pre mesto Banská Bystrica, ale tá však nakoniec zmenila plány ohľa-

dom rekonštrukcie verejného osvetlenia (kvôli havarijnej situácii) a od zámeru vybudovať tento pilotný projekt odstúpila. Projekt bol financovaný z dotácie ministerstva hospodárstva SR a vlastných prostriedkov spoločnosti SEAK s.r.o. a má hodnotu zaokrúhlene 100 tisíc eur. Po ukončení testovacej prevádzky má mesto Sabinov právo odkúpiť všetky zariadenia inštalované v rámci projektu za symbolické 1 euro.

Vďaka tomuto projektu sa v meste zabezpečilo:

1. Vybudovanie dvoch nabíjajúcich staníc pre elektromobily na UI. 17. novembra. <https://smart.sabinov.sk/charging-stations>
2. Overenie možnosti úspor elektrickej energie na verejnom osvetlení pri individuálnom riadení intenzity osvetlenia.
3. Monitorovanie environmentálnych veličín, napr. teplota vzduchu, tlak vzduchu, vlhkosť vzduchu, oxid uhoľnatý, rýchlosť vetra, smer vetra. <https://smart.sabinov.sk/environment>
4. Vybudovanie centrálného virtuálneho dispečingu pre smart city, ktorý zahŕňa aplikáciu INVIPO. Pre verejnosť je výstup vo forme smart.sabinov.sk.

Centrálny dispečing umožní v budúcnosti aj ďalšie pokročilé funkcie, ktoré jednotlivé subsystémy prepoja do jedného funkčného celku. Zároveň centrálny dispečing umožní aj občanom mesta prístup k verejným údajom zo senzorov, resp. o aktuálnej obsadenosti nabíjajúcich staníc. Verejné údaje sú dostupné na novom portáli <https://smart.sabinov.sk/> »

Obmedzený režim v zbernom dvore

Marius Pedersen

Zdroj: MsÚ

Oddelenie komunálnych služieb

Spoločnosť Marius Pedersen, a.s. oznamuje všetkým občanom, že dočasne bude prevádzka zberného dvora Mesta Sabinov z dôvodu LOCKDOWNU otvorená v obmedzenom režime:

Streda od 08.00 h do 14.00 h

Sobota od 08.00 h do 11.00 h

Obmedzený režim trvá od 7.1.2021 do odvolania. <<

OZNAM

MsÚ

Mesto Sabinov, Mestský úrad Sabinov oznamuje občanom, že od mesiaca **február 2021** bude vykonávať zvýšenú kontrolnú činnosť zameranú na dodržiavanie **Zákona č. 282/02 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov a VZN 7/2020 o niektorých podmienkach držania psov na území mesta Sabinov.**

Kontroly budú vykonávané po celom území mesta a budú zamerané najmä na:

1. preukázanie totožnosti psa evidenčnou známou,
2. dodržiavanie zákazu voľného pohybu psa,
3. dodržiavanie povinnosti držiteľa psa odstraňovať výkaly, ktorými pes znečistil verejné priestranstvo.

Kontrolná činnosť bude vykonávaná príslušníkmi mestskej polície.

K uvedenému pristupujeme na základe podnetov obyvateľov mesta Sabinov.

Pri porušení zákona možno uložiť pokutu až do výšky 165 €. <<

Aktivity JDS

Eva Arvayová, predsedníčka JDS Sabinov, foto: archív JDS

Vroku 2020 oslávila Jednota dôchodcov Slovenska 30 rokov od svojho založenia a 20. výročie vzniku organizácie v našom meste. Aké však oslavy, keď všetko sa muselo podriaďovať karanténe. No nedá nám nespomínať, lebo všetko sa dá zastaviť, len čas nie.

Naša organizácia v Sabinove má 220 členov a podieľa sa

na mnohých aktivitách v rámci mesta, okresu, kraja, ale aj na celoslovenskej úrovni. Naši členovia takto zviditeľňujú mesto Sabinov. Treba zdôrazniť, že naši seniori patria v rôznych oblastiach súťaží k tým najlepším. Keď sa pred 20-timi rokmi zakladala organizácia JDS, stál pri jej zrode p. Michal Bodnár, ktorý bol aj prvým okresným predsedom. Prvou predsedníčkou Základ-

Pokračovanie na s. 6 >>

Dispečerská mapa

Text a foto: Juraj Vrábel ml, referent pre styk s verejnosťou a médiami

Zima udrľa v plnom prúde na celom Slovensku a neobišla ani naše mesto. Jednou z najčastejších otázok, ktoré si občania, ale aj motoristi v tomto období kladú, sa týka údržby ciest

a chodníkov, či iných prístupových komunikácií. Moderné technológie nás posúvajú míľovými krokmi vpred a často ani nedokážeme vnímať ich rýchlosť. Občania nášho mesta môžu odteraz vďaka smart technológiám zistiť, kde sa v aktuálnom čase nachádzajú vozidlá zimnej údržby, a to

priamo v tzv. dispečerskej mape. Táto funkcionality má veľký význam aj pre oddelenie komunálnych služieb MsÚ, ktoré tým dostáva do rúk nástroj kontroly, či už pri vyúčtovaní služieb zimnej

údržby, ale aj napríklad pre odpovede nespokojným občanom o tom, či a kedy bola na danom úseku zimná údržba vykonaná.

Veríme, že aj touto aplikáciou v spojení s vykonanou modernizáciou techniky a vozového parku mestského podniku Verejnoprospešné služby s.r.o. Sabinov zvýšime úroveň služieb vykonávaných pre obyvateľov mesta. Po nahraní tohto QR kódu si danú možnosť môžete vyskúšať. <<

Pokračovanie zo s. 5 »

nej organizácie v Sabinove sa stala Oľga Malecká. Pri jej založení mala organizácia 43 členov. Mnohí už nie sú medzi nami, ale o to viac im patrí naša úcta a vďaka.

Medzi naše aktivity patrí bohatá športová činnosť, ktorú usporiadujeme, ale aj súťažíme na miestnej, okresnej, krajskej či celoslovenskej úrovni. Treba spomenúť stolnotenisový turnaj, športové hry, severská chôdza s paličkami, či obľúbený bowling, v ktorom dosahujú naši seniori veľmi pekné umiestnenia.

Bohatá je aj naša kultúrna činnosť. Zúčastňujeme sa recitátorských a speváckych súťaží. Zvíťazili sme aj na celoslovenských súťažiach Zlaté ruky, či Babička Prešovského kraja. Máme radi divadlo a netrepezlivo čakáme, kedy už opäť budeme môcť navštíviť to v blízkom Prešove alebo v Košiciach. Nie sú nám cudzie ani posedenia spojené s programom, kde predvádzame svoje tanečné schopnosti.

Mnohé pamätihodnosti nášho kraja i Slovenska sme poznávali vďaka výletom. Rovnako radi navštevujeme kúpeľné pobyty, na ktoré sme každoročne zís-

kavali poukazy pre seniorov. Obľúbeným pobytom boli hromadné rekreačno - ozdravné pobyty v Piešťanoch, z ktorých

sa podnikajú rôzne výlety do okolia na významné miesta. To je len stručný priezrak našej činnosti, ktorá však musela byť na čas zastavená.

Pri výročí JDS získali celoslovenskú Pamätnú medailu pán Michal Bodnár, zakladateľ našej organizácie a pani Ľudmila Ondirková, dlhoročná predsedníčka.

Ďakujem všetkým dobrým ľuďom, ktorí vykonali čokoľvek v prospech života seniorov v meste Sabinov. Sme tu a chceme byť súčasťou aktívneho života nášho mesta.

Roky nezastavíme, ale môžeme si ich užít s úsmevom. «

Činnosť Mestskej polície počas pandémie COVID-19

Mestská polícia v Sabinove v roku 2020 okrem štandardných pracovných činností, ktoré jej vyplývajú zo zákona NR SR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, musela počas pandémie COVID-19 čeliť neľahkej, novej situácii podobne, ako ostatné mestá. Koronavírus neobišiel ani členov sabinovskej mestskej polície, no aj napriek takémuto personálnemu výpadku služobná činnosť nebola narušená. Podrobná správa o činnosti mestskej polície za rok 2020 bude spracovaná jej náčelníkom a zverejnená v prvej polovici tohto roku. Považujeme za dôležité informovať verejnosť aspoň v krátkosti o ich činnosti.

Juraj Vrábel ml. - referent pre styk s verejnosťou a médiami a náčelník mestskej polície, foto: archív MsÚ

V prvom rade by sme chceli apelovať na občanov, aby dodržiavali nariadenia vlády v snahe zamedziť šíreniu nebezpečného ochorenia COVID-19. Porušenie nariadení vlády ohľadom zákona č. 355/2007 Z.z § 56 ods.1 písm. f. (nosenie rúška, zhromažďovanie, otvorenie prevádzok) a podľa zákona č. 42/1994 Z.z § 32 ods. 1 písm. a/ priestupok proti poriadku a správe uznesením vlády SR - č. 453/2020 (obmedzenie pohybu osôb - obmedzenie vychádzania), ktoré je MsP oprávnená objasňovať a prejednávať v blokovom konaní riešila nasledovne: **V blokovom konaní 52 - krát, odstúpením na okresný úrad a regionálny úrad verejného zdravotníctva 5 - krát, ktoré momentálne vykonávame, no a napomenutím po zistení totožnosti a zapísaním - zaznamenaním pre potreby MsP násobne viackrát.**

Za zmienku stoja aj iné činnosti mestskej polície, nesúvisiace s pandemiou.

Na požiadanie rýchlej zdravotnej pomoci (RPZ) so žiadosťou záchranu života pomocou prenosného defibrilátora mestská polícia zasahovala 4-krát, kde sa podarilo zachrániť jeden ľudský život.

V štyroch prípadoch zabezpečili odstránenie nefunkčných motorových vozidiel – vrakov z ulíc mesta a na ďalšom odstraňovaní vzhľadom na to, že sa jedná o zložitý proces sa aj naďalej pracuje.

Od mája do konca roka 2020 bolo zabezpečené umiestnenie 31 túlavých psov do útulku. Okrem toho bolo počas celého roka mnoho odchytených psov

vrátených majiteľom, ktorí nezabezpečili svoje zviera pred zabehnutím a v niektorých prípadoch sa to nezaobišlo bez sankcie.

Celkovo počas roka hliadka riešila napomenutím 705 priestupcov, v blokovom konaní 398 priestupcov, kde bolo vybraných na pokutách 6 940 eur. V prevažnej miere sa jednalo o dopravné priestupky, státie v križovatke, parkovanie bez oprávnenia na parkovisku ZŤP a iné.

Významná úloha prislúcha aj spolupráci mestskej polícii v rámci svojich kompetencií s inými zložkami, v prvom rade so štátnou políciou, kde naši policajti odovzdali 2 vodičov pod vplyvom alkoholu, v 4 prípadoch asistovali počas zadržania osôb, ktoré sa dopúšťali porušovania zákonov privlastňovaním si cudzej veci (zákon č. 300/2005 Z. z §212 a zákon č. 372/1990 Z.z. § 50) a vo viacerých prípadoch spolupracovali pri odhaľovaní trestných činov, ako nedovolená výroba omamných a psychotropných látok a prekurzorov (zákon č. 300/2005 § 171 – 174), ďalej pri odhaľovaní čiernych skládok, nelegálnom výrube drevín, nelegálnych stavbách a podobne.

Tak, ako po iné roky aj v roku 2020 mestská polícia spolupracovala, asistovala a zabezpečovala ochranu oddeleniam mestského úradu, polikliniky, na priechodoch pre chodcov, počas prevozu peňažnej hotovosti do bánk, či vyplácania sociálnych dávok aj za významnej pomoci hliadok Miestnej občianskej poriadkovej služby (MOPS). «

Súkromné Gymnázium DSA, Komenského 40, 083 01 Sabinov

Kritériá pre prijímacie konanie do 1. ročníka triedy so zvýšeným počtom hodín telesnej a športovej výchovy a hodín informatiky Súkromného Gymnázia DSA v Sabinove so štvorročným vzdelávacím programom na štúdium v školskom roku 2021/2022

Riaditeľ Súkromného Gymnázia DSA v Sabinove v zmysle § 65 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, po prerokovaní v pedagogickej rade školy, určil jednotné kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium pre oba termíny prijímacieho konania **do 1. ročníka** Súkromného Gymnázia DSA

v Sabinove so štvorročným vzdelávacím programom, v študijnom odbore 7902 J gymnázium, na štúdium v školskom roku 2021/2022.

Po prerokovaní v pedagogickej rade školy, otvoríme v šk. roku 2021/2022 **2 triedy 1. ročníka so štvorročným vzdelávacím programom**, v študijnom odbore 7902 J gymnázium. A to **jednu triedu** so zvýšeným počtom hodín informatiky a prírodovedných predmetov (ďalej *trieda s IPP*) a **jednu triedu** so zvýšeným počtom hodín telesnej a športovej výchovy (ďalej *trieda s TŠV*).

Termíny prijímacích skúšok:

- 1. kolo - 1. termín: 10. máj 2021 (pondelok)
- 1. kolo - 2. termín: 13. máj 2021 (štvrtok)
- 2. kolo-ďalší termín: 15. jún 2021 (utorok) – iba v prípade, ak nebude naplnený počet miest pre žiakov, ktorých možno prijať do triedy prvého ročníka. Toto rozhodnutie bude zverejnené najneskôr do 3. júna na výveske školy a na webovom sídle školy www.gymkosb.edupage.org »

SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM DSA SABINOV

Máš rád ŠPORT?
pomôž otvoriť ďalšiu triedu na gymku 2021/2022 šk.rok

so zameraním na ŠPORTOVÚ PRÍPRAVU

Zvýšené hodiny telesnej a športovej prípravy v individuálnych a kolektívnych športoch s licencovanými trénermi.

Pre otvorenie športovej triedy je potrebný záujem minimálne 17 žiakov.
Ak máš záujem, nahlás to svojmu telocvikárovi, alebo pre viac info nám napíš: licakova@dsakademien.sk

OTVÁRAME, SAMOZREJME, AJ KLASICKÚ TRIEDU SO ZAMERANÍM NA INFORMATIKU A PRÍRODNÉ VEDY!

<https://gymkosb.edupage.org/>

INFORMATIKA

Posilnené hodiny informatiky 12 h/týždenne

Programovanie	Kancelárske aplikácie
Tvorba web stránok	Kybernetická bezpečnosť
Tvorba aplikácií	Grafický dizajn

SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM DSA, SABINOV
<https://gymkosb.edupage.org/>

- Kvalitná príprava na všetky typy vysokých škôl
- Alternatívny učebný plán
- Kvalitní a skúsení pedagógovia
- Individuálny prístup k potrebám žiakov

PRÍRODNÉ VEDY
Biológia, Chémia, Fyzika, Matematika, Geografia

Posilnené hodiny prírodovedných predmetov, praktické vyučovanie vo firmách (tvorenie projektov)

Učíme prezenčne a zaujímavo v čase lockdownu

kolektív ŠKD ZŠ Ul. 17. novembra Sabinov

Vianočné prázdniny sa skončili a od 11. januára 2021 prebieha vyučovanie 1. - 9. ročníka dištančným spôsobom. Základná škola na Ul. 17. novembra 31 v Sabinove poskytuje činnosť školského klubu detí pre deti zákonných zástupcov z kritickej infraštruktúry a pre deti rodičov, ktorým povaha práce nedovoľuje pracovať z domu (home office) a musia dochádzať do zamestnania v štandardnom mieste výkonu práce. Zaradenie dieťaťa do ŠKD bolo podmienené po-

tvrdením zamestnávateľa zákonného zástupcu o nevyhnutnosti pôsobenia na pracovisku v období opatrení súvisiacich s COVID – 19 a vyhlásením o bezinfekčnosti. Takúto prezenčnú formu využíva u nás 20 detí. Čas činnosti ŠKD je realizovaná od 7.00 do 16.00 h. za pomoci pedagógov, ktorí sa striedajú v dopoludňajšej a popoludňajšej činnosti v 3 skupinách. Prezenčnú formu vyučby deti zvládajú výborne. Za pomoci učiteľiek na 1. stupni, s ktorými vychovávateľky denne komunikujú ohľadom učiva, vieme deťom poskytnúť úlohy a výučbu, ktorú deti preberajú doma cez Edupage alebo online. Metódou vysvetľovania

a zážitkovou metódou spoznávajú nové informácie a individuálnym prístupom dokážu flexibilne rozvíjať svoje vedomosti a schopnosti základných predmetov. Pracovné listy z jednotlivých predmetov

Pokračovanie na s. 8 »

Ladislav Grosman

Nedožitá storočnica

Juraj Vrábel ml.

Spisovateľ Ladislav Grosman nie je v Sabinove neznámym človekom. Jeho novela Pasca poslúžila ako námet pre filmový scenár k Obchodu na korze. Vďaka tomuto filmu sa naše sabinovské námestie ukázalo pred celým svetom a pre novú vlnu československej kinematografie znamenalo úspech v podobe prvej zlatej oscarovej sošky. Nebyť teda poviedky od tohto muža, ktorý sa narodil pred storočím, nebolo by ani scenára, ani filmu a teda ani Oscara.

Ladislav Grosman sa narodil 4. februára 1921 v Humennom. Po obecnej škole v rodnom meste odišiel na gymnázium do Michaloviec. Počas vojny prišiel o svojich príbuzných, ktorí zahynuli pri bombardovaní Ružomberka. Grosman však neupa-

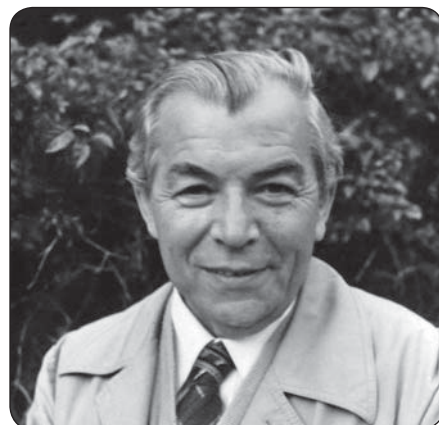
dol do apatie, ale rozhodol sa pre aktívny život. Svoje zážitky dával na papier a ako vidíme, tak najmä tie, ktoré boli pretavené do filmovej podoby, predznamenal svetový úspech. Pre vysokoškolské štúdiá si zvolil stavebnú Prahu. Tam štúdiá ukončil v roku 1949 na Vysokej politickej škole. Do roku 1952 písal pre Pravdu, neskôr už publikoval v Slovenskej knihe.

V roku 1953 sa rozhodol študovať na ďalšej vysokej škole, tentokrát psychológiu reklamy, ktorú ukončil doktorátom. Nás prirodzene zaujíma jeho spolupráca s televíznym štúdiom Barrandov. Hoci sa tam oficiálne usadil ako scenárista až v roku 1965, jeho predošlá známosť s Jánom Kádárom bola pre československý film kľúčová, pretože novela Pasca Kádára veľmi nadchla už v roku 1962, kedy vyšla v časopise Plamen. Úspech samotného filmu si Ladislav Grosman veľmi neužil, pretože už v roku 1968 emigroval do Izraela. Od januára 1969 vyučoval na univerzite v Tel Avive najprv ako docent a od roku 1975 ako profesor. V Izraeli udržiaval kontakt

Pokračovanie zo s. 7 »

sú doplnkom na overenie poznatkov. Prestávka počas obeda posilní každého jednotlivca, ktorý v popoludňajšej činnosti v rámci voľného času relaxuje a tvorivo myslí prostredníctvom zábavných hier a aktivít. Deti sú spokojné, vytvárajú zaujímavé fašiangové masky, zapájajú sa do rôznych vedomostných kvízov, spoločenských hier, logických úloh a pod. Nezabúdame ani na pohyb vonku, kde sa žiaci vždy popasujú so snehom, či už pri stavaní snehuliek alebo sánkovaní. Medzi deťmi je veľmi obľúbené zážitkové učenie, rady krmia srnky, či vtáčiky. Žiaci sa zapojili i do celoslovenskej výtvarnej súťaže v tvorbe vianočnej pohľadnice, ktorá bola vyhlásená ministrom školstva. 30 prác žiakov ŠKD bolo ocenených. Byť zo srdca šťastnými v malom, nám skutočne pripadá ako niečo výnimočné, preto usilovne všetci pokračujeme v našej práci aj naďalej a snažíme sa všetko zvládnuť čo najlepšie. «

Jedna z posledných fotiek
Ladislava Grosmana 1979/1980

Rodný dom Ladislava Grosmana na humenskom námestí, kde mal jeho otec Jakub Grossmann aj obchod s kožou a obuvníckymi potrebami. Foto z 30-tych rokov 20. storočia.

s Arnoštom Lustigom, ale aj s inými emigrantami z Československa. 25. januára 1981 umiera ako 59-ročný.

Nebyť Obchodu na korze, možno by Grosman nebol taký známy. Poviedka, ktorá má základ založený na skutočnom humenskom obchodíku a starej židovky v ňom, ho preslávila najviac. Žiadne iné jeho dielo ho takto nekatapultovalo medzi ostatných velikánov našej literatúry, no ani ostatné diela nie sú, ako sa vraví, na zahodenie. Spomeňme napríklad dielo Nevesta, či Hlavou proti múru. Odkaz veľkého umelca teda žije naďalej. Nielen v Sabinove v podobe diel, ktoré s ním priamo súvisia na Námestí slobody, ale aj v Humennom, kde si ho obdobne ctia jeho rodáci. Grosmanov vplyv však prevyšuje hranice východného Slovenska. Grosman totiž ostrým perom pranieroval nenávisť a nerovnosť medzi ľuďmi - takto je jeho dielo aktuálne aj dnes... «

JV

Do školských dejín sa určite zapíše aj obdobie, ktoré momentálne prežívame. Školské prostredie, ktoré má právo a povinnosť navštevovať každý občan Slovenska, pripútalo jeho účastníkov k počítaču a pojem dištančná výučba je dobre známy jeho účastníkom na jednej či druhej strane. Do tohto procesu vstúpil však ďalší tichý spoločník, ktorým je internet. O internete v dnešnom ponímaní môžeme pokojne hovoriť ako o dobrom radcovi, ale zlom pánovi. V spojení s mladým človekom, ktorého študentská duša je a musí byť formovateľná, je to tenký ľad. Dostupnosť informácií je jednoduchšia, ako kedykoľvek predtým a obsah nechrá-

ný. Každý vyučovací systém na svete má svoje pravidlá, ale v podstate vyučovacím procesom vytvárame u poslucháča systém, aby sa vedel zorientovať vo svete a vedel si správne zaradiť informácie, ktoré učením získava. Ak je „naša zásuvka informácií“ systematicky usporiadaná, nemal by byť problém rozlišovať medzi správnosťou v rozhodovaní.

Otázkou zostáva, či pri dnešnom toku informácií a náročnosti je mladý človek, žiak schopný správne uložiť všetky dáta, ktoré sú mu ponúkané. Mnoho mladých ľudí upriami svoju pozornosť na sociálne siete, fóra, blogy a vlogy. Komunikácia sa zjednodušuje na odkazy, emotikony a jednoduché vety. Počet „lajkov“ vyjadruje dôležitosť témy. Veľký dôraz sa kladie na selfie fotografiu, nie na fotografiu okolia. Prostredníctvom prihlásenia, či registrácie sú tretej strane ponúkané osobné informácie. Celkovo sa zjednodušila forma ponúkaných prvkov, napríklad pri videoprodukcii. Do konfliktu sa môže dostať prezentované učivo či látka s nepravdivými informáciami, alebo sa podkopáva či verejne paroduje status učiteľa. Videoherný

priemysel zažíva zlatý vek, kedy je hlavnou témou vytvoriť imaginárny svet, v ktorom je dovolené všetko. Mnohí odborníci sa pri tejto téme zhodujú, že to príliš zjednodušuje dnešné vnímanie sveta. Nemusíme však hovoriť len o negatívnej stránke veci. V mnohých sférach si pedagógovia vedia pri prezentovaní učiva práve spomínané faktory obrátiť vo svoj prospech. Ak kladú dôraz na motivačnú časť, je práve takto prezentovaný obsah žiakovi viac bližší a zaujímavejší. Neustále na internete vznikajú portfóliá, ktoré kladú dôraz na jeho správne používanie, či praktické využitie vo vyučovacom procese. A tak naďalej formovanie „študáckovej duše“ zostáva na pleciach pedagóga, ktorý svojím majstrovstvom vie ukázať správny smer. Nesmieme však pri tejto téme opomenúť rodiča, ktorý má plné právo na kontrolu. Dnešná dištančná forma výučby tiež ukazuje schopnosť rodiča popasovať sa so zadanými úlohami. Ak sa už na tieto aspekty pozeráme akýmikoľvek očami, veríme v skorý návrat žiakov a študentov do škôl, aby internet nesuploval školu, ako základ života. «

Konečne! Zima hoci trochu oneskorene, ale predsa dorazila v plnej sile a kráse. Snehová nádielka potešila hlavne bežkárov. Hoci je problém vybrať sa do niektorých iných okresov za lepšími podmienkami alebo atraktívnejšími miestami, aj bežkovanie v našom okrese má svoje čaro. Je mnoho miest, kde sa dá tento šport praktizovať. Výborné podmienky sú všade okolo nášho mesta. Lúky, polia a rovinky okolo vodných plôch, riek a potokov postačujú pre menej zdatných alebo začínajúcich bežkárov. Pre výkonnejších a zdatných lyžiarov určite sú dostačujúce pohoria v našom okrese s bohatou nádielkou snehu.

Turistické okienko

M. Grešák, foto: archív klubu

Spomeniem pohorie Bachureň a Čergov. Každý si môže vybrať trasu, ktorá mu najviac vyhovuje, aby sa domov vrátil plný pekných zážitkov a s pocitom dobre stráveného času v prírode. Je na škodu, že túto zdraviu prospešnú aktivitu nie je možné vykonávať vo väčších skupinách tak, ako sme boli zvyknutí a nemôžeme si tieto krásne chvíle vychutnať s priateľmi. Môžeme len dúfať a robiť všetko preto, aby sa situácia v dohľadnej

dobe zlepšila. Na záver tohto príspevku vás chcem upozorniť na niektoré menej navštevované miesta, ktoré určite stoja za to, aby sme ich v tomto čase navštívili. Okrem nám tradične známych miest ako je Hrebeň Čergova, Lysá, Drienica, Kohút, Bachureň, Marduňa, Buče a iné odporúčam: Bradlové pásmo nad Kamenicou (Kamenický hrad, Spiaci mních, Sokolia skala), Spišsko-šarišské medzihorie (Kňazová, Demianka, Putnov, Balážka), Levočské vrchy (Čierna kopa, Čierna hora, Bišar, Strieborná hora).

A ešte jedna prosba: Rád by som za všetkých bežkárov poprosil peších turistov, aby boli takí láskaví a počas svojich túr nevstupovali na bežkársku stopu. Za porozumenie ďakujeme. «

Jozef Váhovský, foto: internet

Rekreačné stredisko Drienica – Lysá sa vydalo na cestu skvalitnenia svojich služieb a ešte pred spustením lyžiarskej sezóny začalo s plánom obnovy. Aj napriek korone pribudlo zasnežovanie, nové vleky či opravená lanovka. Nová SKI LYSÁ si návštevníkov láka najmä opravenou lanovkou, ktorá bola naposledy pojazdná pred desiatkami rokmi. Stredisko ponúka štyri upravované zjazdovky dokopy dlhé vyše 6 km. Spomínaný zasnežovací systém poskytne garanciu snehu po dobu dlhej zimnej sezóny. Výborná je aj severozápadná orientácia svahu. SKI Lysá sa však môže pýšiť celoročnou prevádzkou, kde aj počas leta ponúka dobré podmienky na turistiku po vrcholoch Čergova. Obľube sa teší

aj skialpinizmus a tu práve dostávajú priestor nadšenci tohto zimného športu. Nateraz sú z epidemiologických dôvodov lyžovanie a pobyt na svahu zakázané, ale vydať sa na zimnú turistiku je v tejto zasneženej oblasti pastvou pre oči aj telo. Očividnou obnovou prešla aj chata Šport, ktorá zrekonštruovala

ubytovacie kapacity. Chata umiestnená prakticky priamo na svahu zachovala svoje status quo a srdečne pozýva na terasu s rozlohou 300 m². Ak sa rozhodnete vyjsť na Lysú peši, využite rozprávkovú pešiu cestu č. 10 Starého Kira, začínajúcu hneď za budovou nástupnej stanice lanovky. Pevne veríme, že v našliapnutom trende bude toto stredisko, ktoré je iba na skok od Sabinova, pokračovať a stane sa perlou turizmu na východe Slovenska. «

Danka Jendrichovská opäť najlepšia v OBL

Jozef Váhovský, foto: rodinný archív

Oblúbená oblastná bežecká liga Prešov/Sabinov /OBL/ sa v roku 2020 uskutočnila aj napriek koronakríze. V spolupráci s organizátormi bežeckých pretekov všetky preteky zastrešuje Oblastný bežecký spolok v Prešove. V lige sa celkovo uskutočnilo 12 pretekov, ktoré absolvovali vytrvalostní bežci a bežkyne. Ako uvádza vedúci OBL pán Jacoš: "Aj keď sa niektoré podujatia neuskutočnili, aktéri OBL si prišli na svoje a vo všetkých kategóriách ponúkli zaujímavé a nesporne dramatické súboje. Ale nešlo len o ne... Kľúčové bolo to, že sa bežecká rodina stretávala, upevňovali sa priateľstvá a vznikali nové, išlo o srdečnosť, žičlivosť a zdravý životný štýl."

Sabinov mal svoje zastúpenie v OBL za tím TTTrend. Bežkyňa a aktívna športovkyňa Danka Jendrichovská opäť dominovala a v celkovom hodnotení nazbierala pri silnej konkurencii 165 bodov. Aj napriek momentálnej spoločenskej situácii ukázala pevnú vôľu na sebe pracovať, čo je silným odkazom aj pre ďalších športovcov. Víťazke oblastnej ligy blahoželáme a ďakujeme za reprezentáciu nášho mesta. «

Kedy a kde ste sa začali venovať boxu?

Trénovať box na Slovensku nie je vôbec ľahké a vybrať si dobrý klub je ešte ťažšie. Nie všade totiž zverenci trénera môžu dostať finančnú príležitosť vycestovať na rôzne podujatia a zlepšovať sa. Boxu som sa začala venovať pri odchode do Bratislavy. Trénovala som tam v dvoch kluboch až som napokon dostala ponuku prísť navštíviť klub do Galanty, kde som hneď začala súťažiť pod vedením Tomiho Kida.

Aké boli Vaše začiatky?

Dalo by sa povedať, že moje začiatky boli v siedmych rokoch, keď som sa cez karate a kick-box dostala až k čistému boxu. Neskôr, keď som už chodila na vysokú školu (farmáciu), som trénovala každý deň, čiže som musela zosúladiť školu, cestovanie, prácu a tréningovanie. Neraz som na druhý deň po ťažkom tréningu chodila s roztrasenými rukami do laboratória odlievať mililitre chemických zlúčenín. Musela som sa s tým naučiť pracovať, keďže vynechávanie tréningov nebolo povolené. V ringu som prvýkrát zápasila ešte na ženské 4x2 minúty, ktoré boli následne zmenené na štandardné 3x3 minúty. Ten, kto v ringu ešte nestál, by si to mal vyskúšať predtým, ako povie, že to je krátko (smiech).

Na akých súťažiach ste mali možnosť zápasiť?

Najprv som sa zúčastňovala ligových súťaží na Slovensku. V príprave na majstrovstvá Slovenska som chodila často na súťaže do Maďarska, kde je zastúpenie žien oveľa väčšie. Medzi moje najväčšie úspechy radím titul **Majsterky Slovenska (2016)** a o rok neskôr som vyhrala taktiež majstrovstvá Českej republiky. Úprimne si v mojej súťažnej dráhe pamätám iba jednu silnú prehru na turnaji žien, kde som napokon obsadila tretie miesto po prehre s Karolínou Koszewskou-Lukasik, kvalitnou poľskou boxerkou, ktorá zbiera úspechy nielen v amatérskom, ale i profesionálnom boxe.

OD BOXU K FARMÁCII

V drsnom športe, akým je i box, dominovali v minulosti najmä muži. No svoje miesto si v ňom vybojovali už aj zástupkyne nežnejšieho pohlavia. V tomto čísle Spravodajcu prinášame rozhovor so sabinovskou rodáčkou, ktorá boxu podľahla a získala viaceré ocenenia. Vďaka tejto vášni našla aj svoju spriaznenú dušu, s ktorou momentálne žije v Sabinove. Vážení čitatelia, Tímea Martínez Noriega.

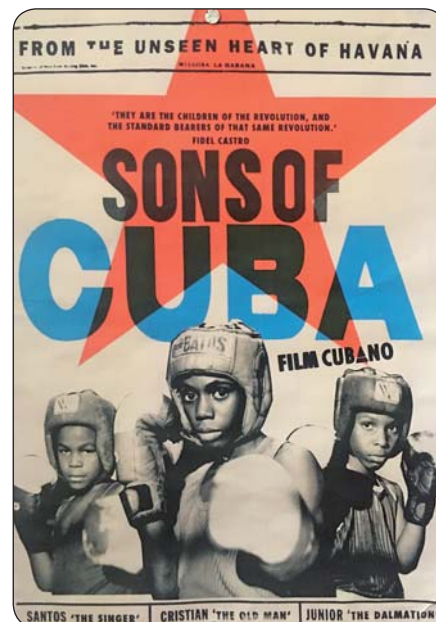
M. Mervová, foto: rodinný archív

Ako vnímalo Vaše okolie to, že sa venujete takému "drsnému" športu?

Blízki ma podporovali a ľudia, s ktorými som sa stretávala, boli z rovnakého faču, takže nikomu to neprišlo divné.

Váš manžel pochádza z exotickej Kuby a tiež sa venuje boxu. Čo nám o ňom môžete prezradiť?

Na rozdiel odo mňa, manželovi boxerská krv koluje v žilách. Jeho otec, Louis Filipe Martínez Sánchez, je bronzový medailista z olympijských hier v Montreale v r. 1976 a svetový šampión v strednej váhe v r. 1978. O manželovi natočili v roku 2009 film – Sons of Cuba (Synovia Kuby), kde stvárnil životy malých detí, ktoré žijú v akadémii boxu už od útleho veku oddelené od rodín. Dodnes si môžete kúpiť v Havane magnetky, na ktorých spoza veľkých boxerských rukavíc vykúka môj manžel, Cristhian Martínez Noriega. :) Vo filme mu predpovedali budúcnosť šampióna. A tak sa aj stalo, manžel sa od

mala venuje boxu až doteraz. Má za sebou 141 zápasov a z toho iba 10 prehier. Je 5 násobným šampiónom Kuby a taktiež sa stal majstrom Slovenska, ktoré reprezentuje už ako profesionálny boxer. Zoznámili sme sa, ako inak, v Galante v klube Tomiho Kida. Trávili sme spolu veľa času, každý deň na tréningoch a cez víkendy na súťažiach. A medzitým niekde prebehla aj iskra. :)

Čo Vás okrem boxu spája?

Cristhian študoval na Kube fyzioterapiu a trénerstvo. A keďže vzdelanie je beh na dlhé trate, momentálne sa po skončení vysokej školy vzdelávame v tejto oblasti spoločne a ja rada zbieram vedomosti ohľadom zdravia nielen z farmakologického hľadiska, keďže som vyštudovaná farmaceutka. Radi študujeme spolu, on si obohacuje vedomosti a ja si spájam súvislosti medzi liekmi - ochorením - pohybom.

Venujete sa ešte aktívne boxu?

Nie, už nesúťažím. No vždy ma pri návšteve Kuby manžel berie zatrénovať si do telocvične v Havane, ktorú navštívili aj svetoznámi boxeri ako Muhammad Ali, Floyd Mayweather, Crawford alebo Gamboa. Venovať sa tomu aktívne prináša obete. Amatérsky box je viac menej zadarmo a stať sa profesionálom znamená mať dobrého manažéra a spolupracovať s mnohými sponzormi, ktorí umožňujú o čosi ľahšiu cestu k úspechu. Takže kto by mal záujem, môže kontaktovať môjho manžela (smiech).

Aké sú vaše koníčky?

Učím sa po španielsky, keďže na Kube mám časť mojej novej temperamentnej rodiny, ktorá sa rada rozpráva. Rada tiež čítam knihy odborného žánru a cestujem. :)

Tímei ďakujem za rozhovor a v súkromnom a pracovnom živote jej prajem všetko dobré. «

SPOMÍNANIE

S bolesťou v srdci Vám oznamujeme, že naša drahá mamka, sestra, babka, svokra, teta, švagriná

**ALENA ADAMOVÁ,
ROD. BERENTOVÁ**

nás dňa 28.12.2020 v Dasniciach vo veku 64 rokov navždy opustila.

Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. Dcéra Natália s rodinou.

„Odišla si ťižko z nášho života, ostala bolesť v srdci a spomienky na teba.“

Dňa 11.2.2021 uplyní rok od chvíle, čo nás opustila naša milovaná manželka, dcéra, mamička, babička

**IVETA
ONDREJKOVIČOVÁ.**

Za tichú spomienku a modlitbu ďakujeme všetkým, ktorí ste ju poznali.

Dňa 6. februára uplynulo 12 rokov, čo nás navždy opustil

SLAVOMÍR MARTON.

Len jediné prekvapí,
poteší... ĽUDSKÉ DOBRO...

S láskou spomíname.

„Čas plynie, ale smútok a bolesť zostáva a veľmi boli, zabudnúť nikdy nedovoli...“

Dňa 8.2.2021 uplyní už 5 rokov, čo nás náhle a predčasne v ďalekej cudzine, pri plnení pracovných povinností ako veľvyslanec SR navždy opustil manžel, otec a dedko

VLADIMÍR JAKABČÍN

vo veku 59 rokov. S láskou spomína manželka Oľga a deti Lenka a Slavomír s rodinami.

Tí, ktorí ste ho poznali, spomeňte si spolu s nami.

„Dotklo srdiečko, prestalo biť. Zavreli sa oči tvoje, nemôžeš bez toho žiť...“

Ďakujeme všetkým príbuzným, známym, susedom, bývalým kolegom, ktorí ste boli v myšlienkach a srdciach spojení s nami, najbližšími, ktorí sme sa v týchto neľahkých podmienkach mohli zúčastniť bolestivej, poslednej rozlúčky s našou mamou, babkou a štvornásobnou prababkou

**MÁRIOU
JAKABČINOVOU
ROD. ORAVCOVOU,**

ktorá nás náhle opustila vo veku 83 rokov. Rozlúčka sa konala 5. januára 2021.

Ďakujeme všetkým za úprimné prejavy sústrasti.

Kto ste ju poznali, venujte jej, prosím, spolu s nami tichú spomienku.

Smútiaca rodina.

R • K
SL • VENSKEH •
DIVADLA
2 • 2 •

(nl), foto: archív autora

Milí čitatelia, vo februárovom vydaní Spravodajcu končí naše putovanie históriou prvej slovenskej profesionálnej divadelnej scény – Slovenského národného divadla. A v tejto súvislosti i skromným podielom nášho Sabinova na divadelnom formovaní jednej z najvýraznejších osobností SND, Jána Borodáča.

V závere predposlednej časti tohto teatrologického

seriálu sme sa letmo dotkli obdobia začiatku tvorivej krízy jeho režijnej práce. Veľkým problémom bola Borodáčova separátnosť v postavení režiséra. Jednoducho nemal (ak nerátame skôr herca, ako režiséra Andreja Bagara) s kým vstúpiť do tvorivého dialógu. V období rokov 1932 – 1938 možno v tejto súvislosti hovoriť len s tvorbou Šulca a Borodáča. Medzi obidvomi tvorcami existovala zdravá konkurencia a nepochybne aj profesijná rivalita. Aby publiku ukázal vzostup slovenskej činohry, uvádza režisér Borodáč často náročné tituly ako Macbeth, Višňový sad či Herodes a Herodias. Lenže so Šulcovým moderným prístupom k dramatickej látke a rozľadenosti po divadelnej Európe sa nemohol rovnať.

Východiskom z tejto situácie videl šéf činohry SND v návrate k pôvodnej slovenskej dramatickej tvorbe, ktorej poetike rozumel, čo mu

„S tichou spomienkou k tvojmu hrobu chodíme, pri plamienku sviečky za teba sa modlíme. Nič viac ti nemôžeme dať, iba kytíčku a spomínať.“

Dňa 11.2.2021 uplyní 20 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mamka, babka, prababka

ETELA DULINOVÁ.

Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku a modlitbu. S láskou spomínajú syn a dcéry s rodinami.

Andrej Bagar (vľavo)
a Janko Borodáč

umožňovalo preniknúť hlbšie do jej štruktúry a základných myšlienok. V tomto mu ako herec veľmi pomáhal jeho

konškolák a divadelný súputník ešte z čias spoločných začiatkov v košickej MARŠK-e Andrej Bagar. Bol nesporne hereckým ťahúňom Borodáčových inscenácií *Bačova žena* (1928), *Statky zmätky* (1928), a *Borodáč Pytláková žena* (1934), *Ženský zákon* (1935), *Herodes a Herodias* (1937). Ich cesty sa umelecky rozišli po jeho zatknutí za protifašistickú činnosť v r. 1939, definitívny ideový i ľudský rozchod nastal v roku 1944 po vypuknutí SNP, keď Bagar založil a umelecky viedol Frontové divadlo.

Pokračovanie na s. 13 »

Borodáčov kriticko-realistický rukopis získal v slovenskej činohre zdravú a potrebnú oponentúru v polovici tridsiatych rokov minulého storočia príchodom herca a režiséra Jána Jamnického. Tento avangardný umelec, inšpirovaný európskymi divadelnými osobnosťami (Ochlopkov, Mejerchofd, Tairov, E. F. Burian), chápal divadlo ako vnútornú bohatú syntézu viacerých umení. Bol prívržencom štylizovanej réžie pracujúcej s náznakom. S týmto režisérskym prístupom Jamnický

Ján Jamnický (1908 - 1972)

dosahoval prekvapujúce výsledky najmä vo veršovanej hre. V rokoch 1938-1945 sa vypracoval na výraznú a svojráznu umeleckú osobnosť. Svoje inscenácie aktualizoval narážkami na negatívne javy doby. Za vojnového slovenského štátu adresnou účinnosťou svojich inscenácií *Mizantrop* a *Zdravý ne-*

mocný (J. B. Moliere), *William Tell* (Friedrich Schiller) a *Tanec nad plačom* (Peter Zvon) si na jednej strane vyslúžil časté vyšetrovania zo strany ľudáckeho režimu, na strane druhej svojím prístupom nepriamo zabezpečoval rovnováhu voči často proštátne orientovaným Borodáčovým inscenáciám. Po roku 1945 sa najskôr začal aktívne angažovať v rámci budovania nového slovenského divadelníctva (okrem iného sa podieľal na príprave zákona o poštátnení SND). Čoskoro sa však stiahol do úzadia. V päťdesiatych rokoch bol dokonca ako umelec nežiaduci a prenasledovaný. Rehabilitovaný bol až v závere šesťdesiatych rokov, kedy sa stal národným umelcom. Bolo to však neskoro, k réžii sa už nevrátil...

Vráťme sa však ešte k zmeneným politickým podmienkam v období rokov 1938-1939. Po mníchovskej dohode, následnom rozpade Československa bola zrušená česká činohra SND. Väčšina českých umelcov nútene opúšťa Slovensko (ostáva herec a režisér Jozef Budský). Riaditeľom sa stal Feldi Brezinský. Ako dramaturg a neskôr režisér začínal v činohre Ferdinand Hoffman. Nastupuje plejáda mladých hercov, ktorí sa stávajú na ďalšie desiatky rokov oporami súboru (Mikuláš Huba, František Dibarbora, Karol L. Zachar,

Viliam Záborský, František Zvarík, Ladislav Chudík, Július Pántik). V činohre sa dopĺňa režisérsky zbor aj dramaturgia, rozvíja sa slovenská dramatická tvorba (I. Stodola, J. Barč-Ivan, P. Zvon, M. Rázusová-Martáková).

V súbore sa v období týchto rokov polarizovala nielen estetická, ale aj ideová orientácia. Na jednej strane stál tradicionalistický, konzervatívny Ján Borodáč, na druhej strane experimentujúci, otvorene kritickí a demokraticky orientovaní Ján Jamnický a Jozef Budský. Činohra SND sa stala miestom umeleckej aj politickej konfrontácie, ktorá v spoločnosti vyvrcholila otvoreným antifašistickým Slovenským národným povstaním. Napriek vojne je toto obdobie kľúčové pre slovenský divadelný vývin. Dobiehali sa totiž európske divadelné prúdy, realizovali sa významné protipolitické inscenácie.

Po vojne v obnovenom Československu nastáva v SND výmena generácií. Umelecký profil činohry vytvárajú najmä režiséri Jozef Budský, Tibor Rakovský, Karol L. Zachar a dramaturgovia ako Peter Karvaš, Jozef Felix, objavujú sa noví autori (Štefan Králik, Peter Karvaš, Leopold Lahola) aj herci (Mária Prechovská, Gustáv Valach, Mária Kráľovičová, Ctibor Filčík, Karol Machata, Eva Kristínová). Do

divadla sa po vojne vracajú aj herecké osobnosti, ktoré tam z politických, rasových či z národnostných dôvodov nasmeli v predchádzajúcom období pôsobiť (Andrej Bagar, Martin Gregor, Hana Meličková, Ružena Porubská). Snahy o syntetické básnické divadlo vrcholila vo viacerých divadelných pôsobivých inscenáciách poézie, ktoré nachádzajú veľký ohlas u publika...

Tu sa naše putovanie prvými a podľa ohlasov pre mnohých úplne neznámymi rokmi našej prvej slovenskej národnej divadelnej scény končí. Pozornosť čitateľa sme úmyselne zamerali predovšetkým na činoherný súbor SND. Dôvodov bolo viac, no tým rozhodujúcim bolo aspoň symbolické splatenie dlhu Jankovi Borodáčovi a jeho spätosti s našim Sabinovom.

Zdroje: DÚ Braislava, Mgr. art. Karol Mišovic – REŽISÉR JANKO BORODÁČ VO VÝVINE SLOVENSKEJ ČINOHRY; Dokument Život za divadlo pripomína slovenské divadelné osobnosti; História činohry SND (archív SND); Encyklopédia dramatických umení Slovenska; DÚ Bratislava, Andrej Bagar včera, dnes a zajtra; archív autora. «

VELKÝ SVIATOK SABINOVA Vojtech Čisárik

26. t. m. odhaľujeme pamätnú dosku a náhrobný pomník veľkému synovi národa, slovenskému básnikovi Bohuslavovi Nezabudovi-Nosákovi. Je to jedinečný čin v dejinách mesta Sabinova. Maďari, ktorí riadili osudy mesta tisíc rokov nemohli sa na to, aby niektorému národnému hrdinovi, maďarskému rytierovi, odhalili pamätnú tabuľu. Lebo dobre, že podobná akcia bola by sa stretla s veľkým odporom miestneho i okolného obyvateľstva, ktoré vždy cítilo slovensky a len čakalo na vhodnú príležitosť, aby svoju slovenskosť dalo na javo zvečnením pamiatky niektorého vedúceho činiteľa čslov. národa.

V oslobodenej vlasti nadišla táto túžobne očakávaná príležitosť. A dnes, z príležitosti 50. výročia smrti u nás pôsobiaceho slov. básnika Bohuslava Nosáka-Nezabudova, kedy mu odhaľujeme pamätnú dosku, vystupujeme pred ce-

Sabinov v regionálnej tlači v prvej polovici existencie ČSR

red.

23. a 24. číslo z roku 1927 prinieslo dominantnú tému, odhalenie pamätnej dosky národnému buditeľovi Bohuslavovi Nezabudovi-Nosákovi. Keďže uplynulo ani nie 10 rokov od rozpadu Rakúsko-Uhorska, úvodný článok je silne protimaďarský. Dnes Slovensku určite neškodí Maďari. Zdá sa, že si vystačíme samy... Druhý článok hovorí o našich buditeľoch, ktorí nesebecky trpeli za svoj národ.

lou verejnosťou, dokazujúc, že vždy sme sa cítili Slovákmi, že tisíc ročné maďarské jarmo neutlumili v nás rodolásku a že zostali sme vždy vernými ideám, ktoré naši veľkí synovia národa, hlásali: „Buďte svorní, strážte svoju národnú svojskosť pred návalom maďarizácie“.

Maďarská vláda v šariščine písanou "Zástavou" chcela nás odcudziť od ostatných Slovákov. Chcela nás presvedčiť, že tvoríme osobitný národ, odlišný rečou a povahou od západných našich bratov. Ale nepochodili.

V poslednej dobe zase oživujú sa snahy odstredivé. Skupina "vlastencov" snaží nás dostať tam, kam sme patrili pred 28. októbrom 1918.

Dnes mi však odhalením pamätnej dosky a náhrobného pomníku B. Nosáka-Nezabudovi dávame pádnu odpoveď jednak všetkým tým, ktorí v nás, o našej stále žijúcej, i počas poroby, rodolásky pochy-

Pokračovanie zo s. 13 »

bujú, jednak všetkým tým, ktorí chcú nás získať pre heslo: „Preč od Slovenska“...

My dnes odhalením pamätnej dosky B. Nosákovi demonštrujeme pre celivosť Slovenska a pre národnú jednotu Česko-slovenskú.

BUĎME VĎAČNÍ**Anton Prídavok**

Na život máme toľko práva, koľkou mierou vieme plniť svoje povinnosti. A máme my povinnosti nielen osobné, ale i národné, ktorých zanedbávanie sa často dost pomstí a to, ak nie rovno na previnilcoch, nuž na potomkoch iste. Spomienem len nevďačnosť detí Svätoplukových a ich nesvornosť, ktorá zavinila pád ríše veľkomoravskej a tým tisícročné slovenské otroctvo. Svätoplukovi synovia boli nevďační oproti svojmu otcovi, neposlúchali jeho radu a predsa radil im dobre.

No, neshájajme sa po príkladoch tak ďaleko. Akože je toto u nás v rodine? Čie je to nie pekne, keď deti vždycky s vďakou sa vedia rozpomenúť na svojich rodičov? Hľa, aké je to pekné, keď niekto vidí, ako sa mu dobre odpláca dobrým. A aké že by to bolo dieťa, ktoré by si nechcelo ctíť a vážiť otca a matku? Či by na takú rodinu vôbec mohlo padnúť božské požehnanie? Sotva.

My okrem našich osobných dobrodincov máme i dobrodincov takých, ktorí celoživotnou prácou svojou starali sa o to, aby nám v národnom ohľade bolo lepšie, ktorí bojovali za lepší život celého národa. Jednému takému veľikánovi odhalili sme pamätnú dosku v jeseni v Košiciach. Dnes takýto sviatok má Sabinov a možno povedať len toľko, že všetci občania sabinovskí i okolia jeho s pýchou sa môžu pochlúbiť, že je výtečný slovenský muž, ktorý sem prišiel na svoje staré dni a tu sklonil hlavu svoju, aby spal svoj večný sen.

O živote oslávencom a o jeho diele píše sa na inom mieste. Nám tu hodí sa uvažovať viac ťažkostiach, s ktorými naši kultúrni pracovníci museli vždy zápasíť a vyzdvihnúť príkladný nezlomný charakter a pevnú vôľu týchto našich mužov, ktorí radšej postrádali a trpeli, než by svoje slovenské cítenie boli zapredali a zriekli sa svojich vznešených ideálov. Počnúc sa Štúra všetci slovenskí bojovníci v cítení boli jednotní. Na ich osobe im nezáležalo tak, ako na blahu národa. Medzi týchto patrí i Bohuš Nosák Nezabudov, ktorý (toho roku je tomu) 50 rokov, čo zomrel v Sabinove a leží pochovaný na tunajšom cintoríne. Miestna odbočka Matice Slovenskej odhaľuje mu pamätnú dosku. V očiach ľahostajného človeka je to maličkosť, no my Slováci hľadáme na

MIESTNY ODBOR MATICE SLOVENSKEJ V SABINOVE
riadi dňa 26 júna 1927

národnú slávnosť
venovanú pamiatke 50 výročia smrti Sl. venského básnika a rodáka

**BOHUSLAVA
NOSÁKA-NEZABUDOVA**
PORIADOK:

1. O 9. hod. slávnostné služby Božie vo všetkých troch kostoloch.	3. O 11. hod. slávnostné odhalenie pamätnej dosky Boh. Nosáka-Nezabudova pred budovou ev. fary slovenskej.
2. O 10. hod. spievod ku hrobu oslávenca.-Na hrobčine:	a) Zahajovacia reč n. Jozefa Jurka, pred. miestneho odboru Matice Slovenskej.
a) Severná hviezda: Nezabudov.	b) slávnostná reč p. tajomníka Matice Slovenskej Rudolfa Klacka,
Prednositel: M. Bieliková	c) slávnostný sbor, spieva Miestny Spevokol.
b) Slávnostná reč b. ministra, župana Dr. Juraja Slávika.	
c) Slávnostný sbor, spieva Miestny Spevokol.	

Popoludni o 4. hodine KONCERT
vo veľkej tanečnej sieni Švabľuvy.

vec inak, trochu citovejšie, a zase - keď pôjdeme okolo odhalenej dosky, spomeňme si, že tá skromná tabuľa upomína na muža, ktorý i ako kňaz, i ako spisovateľ i ako bojovník za práva národa získal si úctu nás všetkých a toto upomenutie naše nech upomína i cudzincov, ktorí či nevedia, či nehcú vedieť o našich veľkých mužoch, že my Slováci sme vďačný národ, že mali sme ľudí, ktorí tvorili našu históriu, ktorí majú zásluhu, že v dobe najväčšieho útisku sme nepodľahli v boji, a že dnes môžeme si právom robiť nádeje na krajší život, ktorý na nás čaká!

Musíme byť však vďační našim predkom za ich prácu a pracovať na diele, čo už dávno započali oni. Ak sme boli nevďační, ztratili by sme právo na život!

**Publikované v pôvodnej verzii,
ktorá vyšla 26. júna 1927**

Ovocinárska tradícia Sabinova a okolia 7

-red-, foto: archív Štefana Planého, archív OŠM

O dštepny závod Sabinov zanikol koncom roku 1988 a 1.1.1989 delimitáciou vznikol Ovocinársky štátny majetok Sabinov (OŠM), štátny podnik so závodmi v Sabino-

ve, Levoči, Michalovciach, Vranove-Dobrej a Svidníku o celkovej výmere pôdy 2650 ha.

Štefana Planého, riaditeľa podniku od roku 1984 v roku 1989 vystriedal Ivan Labanc, po ňom František Zábavník. Koncom roku 1996 bol závod sprivatizovaný firmou OVO-MONT spol. s r.o. Tým skončila existencia ovocinárskeho pod-

« Na jahodových plantážach OŠM v Sabinove často pomáhali aj študenti zo Sabinova i blízkeho okolia. Na fotke sú študenti II. ročníka Strednej poľnohospodárskej školy v Sabinove v roku 1987.

Pracovníci OŠM pri kontrole úrody, 80-te roky 20. storočia.

niku, čo súviselo aj so stratou odbytu produkcie, keďže aj sabinovská konzerváreň znižovala výrobné objemy, pretože ju z trhu vytlačili najmä západoeurópski výrobcovia. Tradičnej ovocinárskej výrobe sa na východnom Slovensku venujú už len firmy v Sedliskách a Vojkovciach.

Slovensko je príkladom ovocinárskeho paradoxu. Spolu s Rakúskom,

Pokračovanie na s. 15 »

Švajčiarskom a severným Talianskom má jedny z najlepších podmienok na pestovanie ovocia mierneho podnebného pásma. No hriechne už desaťročia svoj potenciál a častokrát aj stáročnú tradíciu nevyužíva.

Slovenské ovocinárske firmy vypestujú ročne okolo 55 000 ton vysokokvalitného ovocia, čo sú tri štvrtiny z celkovej produkcie ovocia na Slovensku (štvrtinu vypestujeme v domácich záhradkách). Prosperujú najmä firmy, ktoré pochopili, že bez využitia moderného vybavenia (vrátane protimrazovej ochrany, ochrany proti krúpam, či nadmerným zrážkam) neprežijú. Optimálna výmera sadu je preto 7 až 10 ha. Sad najčastej-

Zber čiernych ríbezlí v lete 1978 na pozemkoch Ovocinárskeho štátneho majetku (OŠM) v Sabinove na ploche 30 hektárov. Neoceniteľným pomocníkom pri zbere bol poľský kombajn KPN 2. Na fotke ho obsluhuje Ondrej Chovan s pomocníkom Časlavom Novickým. Kombajn zozbieral za jednu pracovnú smenu až 3 tony čiernych ríbezlí, čím nahradil prácu 60 dospelých zberačov alebo 150 brigádnikov z radov mládeže. Straty pri takomto strojovom zbere predstavovali 10 až 15 percent.

šie vstupuje do plnej rodivosti už v treťom roku po výsadbe. Dnes už dokonca ovocinári každý rok pozývajú spotrebiteľov na čoraz viac populárnejšie sa-

mozber. Niektorí pestovatelia taktiež ponúkajú možnosť adoptovať si ovocný strom, o ktorý sa spotrebiteľ stará a neskôr zberá úrodu.

Okrem pracovníkov uvedených v minulom vydaní Spravodajcu v podniku pracovali aj títo stáli zamestnanci: Igor Jarčuška, Jozef Loja, František Labanc, Peter Lompart, Monika Maľcovská, Marta Goliašová, Andrej Pagurko, Katka Šimonová, Juraj Petranský, Jozef Mačišák, Regina Čekanová, Ladislav Uhlár, Anna Ružbarská, Štefan Štofanič, Štefan Bačišin, Helena Vargová a Cyril Fogaraš. Dňa 23. novembra 2018 sa v hoteli Šomka v Drienici stretli bývalí zamestnanci Ovocinárskeho štátneho majetku v Sabinove.

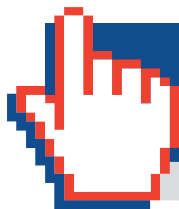
Keďže OŠM obhospodaroval veľké plochy, nárazový zber plodov, okrem špeciálnych zberových strojov a stálych zamestnancov, pri zbere museli vypomáhať i brigádnici, či už dospelí alebo študenti. Pre nich OŠM zaviedol 2 motivačné formy odmeňovania pre zberačov jahôd. Prvá spočívala v naturálnej odmene. Za každých nazbieraných 100 kg dostal zberač 13 kg jahôd. Podmienkou však bolo, že musel odpracovať aspoň 3 dni. Druhý spôsob bol podielnícky. Záujemca si zobral do starostlivosti určitú výmeru, ktorú spolu s rodinnými príslušníkmi okope a jahody zozbiera. Odmeňovanie je podielovou mzdou, t. j. podielom 30 % z čiastky, ktorá sa vypočíta z odovzdaného množstva jahôd (1 kg/10 Kčs). V oboch prípadoch bola medzi účastníkom a OŠM uzatvorená zmluva. Dnes sa k čomusi podobnému vraciame, nazýva sa to samozber. Rodina Maľcovská a Karařfiová sa rozhodli pre zber jahôd podielníckym spôsobom. Plochu s rozlohou pol hektára mali po celý rok v opatere. Foto z leta 1987.

Najväčšie zastúpenie v sadoch slovenských profesionálnych ovocinárov majú jablká, slivky, broskyne a marhule. V súčasnosti sa pestujú na zhruba 2500 hektároch. Cieľom slovenského ovocinárstva je mať okolo 5 000 ha produkčných sádov a v nich dopestovať cca 200 tisíc ton kvalitného ovocia. Toto odvetvie má pritom potenciál zamestnať stovky, možno tisíce ľudí. Príkladom by nám mohlo byť susedné Poľsko, ktoré sa rozumnou politikou investícií do sádov a plantáží, najmä v menej rozvinutých oblastiach krajiny, stalo ovocinárskou veľmocou Európy.

Ovocie je ozdobou každého stola, ovocné stromy ozdobou každej záhrady a ovocné sady v krajine malým rajom na Zemi. Podľa ovocinárstva sa dá merať ekonomická vyspelosť a kultúrnosť krajiny, jej duchovné i fyzické zdravie, vzťah k prírode i človeka k človeku. Stačí sa pozrieť na rakúsky vidiek a porovnávať...

Dnes sa viac ako inokedy hovorí o zdraví a imunite. Nie je právne konzumácia nechemizovanej lokálnej zeleniny a ovocia tou správnou cestou? «

pokračovanie v ďalšom vydaní

PRVÉ PLNE ELEKTRONICKÉ SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Klik k lepšej budúcnosti

Elektronické sčítanie obyvateľov Slovenskej republiky sa uskutoční v plánovanom termíne od 15.2.2021 do 31.3.2021. Sčítanie obyvateľov bude plne elektronické, absolútne bezpečné a pohodlné. Obyvatelia sa sčítajú sami, v pohodlí domova a bezpečne, prostredníctvom elektronického formulára, ktorý nájdú na www.scitanie.sk.

SODB 2+21 SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Vyzývame obyvateľov, aby pomohli pri sčítaní svojim blízkym (seniorom), ak ich o to požiadajú. V zmysle novely zákona sa posúva termín asistovaného sčítania.

Vyplnenie elektronického formuláru nezaberie viac ako 10 minút. Sčítavať sa obyvatelia budú z pohodlia domova sami, bez ohrozenia na ich zdravie a bez kontaktu s cudzím človekom. Na sčítanie postačí mobil, tablet, notebook alebo PC. Obyvatelia nájdú elektronický sčítací formulár na stránke www.scitanie.sk a budú mať k dispozícii aj mobilnú aplikáciu.

Ak sa obyvateľ nemôže alebo nevie sčítať sám alebo s pomocou svojich blízkych, na splnenie povinnosti sčítať sa môže využiť asistované sčítanie. To znamená, že buď obyvateľ navštívi kontaktné miesto zriadené obcou, kde ho sčíta stacionárny asistent alebo môže telefonicky požiadať o mobilného asistenta, ktorý ho navštívi doma a sčíta ho.

Vzhľadom na pandemickú situáciu, na základe rozhodnutia vlády, sa posúva termín asistovaného sčítania, aby sme ochránili zdravie všetkých zúčastnených. Asistované sčítanie sa v zmysle novely zákona začne od 1.4.2021 a potrvá najneskôr do 31.10.2021.

Odporúčame obyvateľom, aby podrobne sledovali prebiehajúcu kampaň ku sčítaniu obyvateľov a navštívili stránku www.scitanie.sk. Informácie nájdú aj na Facebooku, Instagrame a na YouTube všade pod názvom SODB 2021 alebo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 a taktiež na webovej stránke mesta www.sabinov.sk a na sociálnej sieti Facebook na oficiálnom profile Mesto Sabinov. «

Fašiangy sa krátia, už sa nenavrátia.
Staré baby plačú, že sa nevyskáču...

* fašiangová maškaráda na voze spolu s FS Sabinovčan

13. februára 2021 od 14.00 h.

* fašiangový voz v sprievode folklórneho súboru Sabinovčan

Trasa záprahu
bude zverejnená na stránke Život v Sabinove.
Sledujte nás...

NAŽIVO aj na Život v Sabinove

sabinov.sk

Spravodajka mesta Sabinov • mesačník, vydávaný na území mesta Sabinov. Vydavateľ: Mestské kultúrne stredisko v Sabinove, Janka Borodáča 18, 083 01 Sabinov, IČO: 00149683. Vaše príspevky môžete poslať na tieto mailové adresy: riaditel@kulturnestredisko.sk a adin@adin.sk. Redakčná rada: predsedníčka Zuzana Hudáčová, Mgr. Daniela Lenková, Mgr. Alžbeta Soltisová, Ing. Peter Vargovčík, Ing. Vlasta Znančová, Mgr. Jozef Váhovský. Redakčná rada si vyhradzuje právo úprav, krátenia, prípadne neuverejnenia dodaných textových a fotografických materiálov. Spravodajka mesta Sabinov vychádza do 14. dňa v mesiaci. Materiály dodané po redakčnej uzávierke (vždy 21. deň v mesiaci) nemusia byť uverejnené. Pre MstSK vyrobila spoločnosť ADIN, s.r.o., e-mail: robertvico@gmail.com. Náklad 3500 ks. Distribúcia Slovenská pošta, a.s. Evidenčné číslo EV 692/08. ISSN 1338-9238.